

دَفْتَرِجَهٗ پَاسَخِ

سال دهم انسانی

۲۹ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

طراحان:

حسین رضایی، فاطمه منصورخاکی، درویشعلی ابراهیمی، علیرضا عبدالهی، محمدعلی کاظمی، مجید فاتحی، بهزاد جهان‌بخش	عربی، زبان قرآن (۱)
شهرام آموزگار، محمد بحیرایی، هاشم زمانیان، محمد گودرزی، مهدی تک	ریاضی و آمار (۱)
احسان عالی‌نژاد، سارا معصوم‌زاده، فاطمه صفری، سارا شریفی	اقتصاد
سعید جعفری، ابراهیم رضایی‌مقدم، شبنم رضائی، اسما منتظری، اعظم نوری‌نیا	علوم و فنون ادبی (۱)
علی محمد کریمی، محدثه صفاری، حبیبه محبی	تاریخ (۱) ایران و جهان باستان
علی محمد کریمی، محدثه صفاری، حبیبه محبی	مضامین ایران
فروغ نجمی تیموریان، بهروز یحیی، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی، آزاده میرزایی	جامعه‌شناسی (۱)
مهسا عفتی، نیما جواهری، فرهاد علی‌نژاد، کیمیا طهماسبی	منطق

گزینشگران و ویراستاران:

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	ویراستار استاد	ویراستار دانشجو	مسئول درس‌های مستندسازی
عربی، زبان قرآن (۱)	فاطمه منصورخاکی	فاطمه منصورخاکی	درویشعلی ابراهیمی	امیرحسین کمائی	لیلا ایزدی
ریاضی و آمار (۱)	حمید زرین‌کفش	حمید زرین‌کفش	محمد بحیرایی، احسان غنی‌زاده	---	سمیه اسکندری
اقتصاد	آفرین ساجدی	آفرین ساجدی	---	---	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی (۱)	برگل رحیمی	برگل رحیمی	الهام محمدی	---	الناز معتمدی
تاریخ (۱) ایران و جهان باستان	محدثه صفاری	محدثه صفاری	بهروز یحیی، حبیبه محبی	---	فاطمه فوقانی
مضامین ایران	حبیبه محبی	حبیبه محبی	---	---	---
جامعه‌شناسی (۱)	مهسا عفتی	مهسا عفتی	---	---	---
منطق	مهسا عفتی	مهسا عفتی	---	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی

مدیر گروه	فاطمه منصورخاکی
مسئول دفترچه	فاطمه رئیس‌زیدی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک
نظارت چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

عربی، زبان قرآن (۱)

۱- گزینه ۲

(فاطمه منصورتاکی)
 «كَانَ»: گویی، انگار / «غابات مازندران»: جنگل‌های مازندران / «قطعة من الجنة»: قطعه‌ای (تکه‌ای) از بهشت / «منظرتها الخلابة»: منظره جذاب آن / «تَجذب»: جذب می‌کند / «الجمیع»: همه

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «زیبا» و «جذب کرده است» نادرست‌اند.

گزینه ۳: «زیبا» و «خود» نادرست‌اند.

گزینه ۴: «مناظر» و «جذب کرده است» نادرست‌اند.

(ترمیمه)

۲- گزینه ۱

(فاطمه منصورتاکی)
 «استخراج النَّفطِ»: استخراج (خارج کردن، بیرون آوردن) نفت / «أمرٌ صعبٌ»: کار دشواری است، کاری سخت است / «يستغرقُ وقتاً طويلاً»: زمانی طولانی می‌گیرد / «لأنّ»: چون، زیرا / «هذه الثَّروة»: این ثروت / «تقع»: قرار دارد / «فی طبقات»: در طبقات / «الصَّخور»: صخره‌ها

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «می‌خواهد» و «سنگ‌ها» نادرست‌اند.

گزینه ۳: «بسیار» و «قرار گرفته است» نادرست‌اند.

گزینه ۴: «می‌خواهد» و «قرار گرفته است» نادرست‌اند.

(ترمیمه)

۳- گزینه ۲

(علیرضا عبدالهی)
تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: «و ان كان بالصَّین»: به شکل «اگرچه در چین باشد» صحیح است.
 گزینه ۳: «يساعدنی»: همراه با نون و قایه است؛ بنابراین ترجمه صحیح عبارت به شکل «این کتاب به من کمک می‌کند» می‌باشد.
 گزینه ۴: «حسب»: ماضی مفرد مذکر است و به صورت «گمان کرد» صحیح است.
 (حسبٌ كثيرٌ متناً: بسیاری از ما گمان کردند.)

(ترمیمه)

۴- گزینه ۴

(فاطمه منصورتاکی)
 آیه شریفه در صورت سؤال (آیا مردم را به نیکی فرمان می‌دهید و خودتان را فراموش می‌کنید؟!) با بیت گزینه ۴ که به نصیحتی که واعظان از روی تزویر و ربا به دیگران می‌کنند و خود به آن نمی‌پردازند، اشاره دارد، هم‌مفهوم است.

(مفهوم)

۵- گزینه ۴

ترجمه همه گزینه‌ها:

گزینه ۱: «وقت ناهار در هتل کی است؟ / ساعت دوازده و نیم. (درست)

گزینه ۲: «ای دوستم، مشکل چیست؟ / اتناقم تمیز نیست و در آن کاستی‌هایی است. (درست)

گزینه ۳: «دیشب برای شام چه خوردی؟ / برنج با خورش بادمجان خوردم. (درست)

گزینه ۴: «چرا به من آمپیسیلین نمی‌دهی؟ / زیرا فروش آن بدون نسخه (ای) مجاز است. (نادرست)

(مکالمه)

۶- گزینه ۳

(مهمد علی کاظمی)
 «العالمُ» فاعل برای فعل معلوم «يَفْقِدُ» است. در گزینه‌های «۱» و «۲» فعل مجهول هستند، بنابراین فاعل نداریم. در گزینه «۴» اصلاً فعلی نداریم که بخواهیم دنبال فاعل بگردیم.

(فعل معلوم و مجهول)

۷- گزینه ۱

(بوزار جهانبش)
 در این گزینه، فعل «تُعرف» مجهول است (صداقت دوستان هنگام سختی‌ها شناخته می‌شود).

(فعل معلوم و مجهول)

۸- گزینه ۳

(درویش علی ابراهیمی)
 در گزینه «۱» خبر به کار نرفته است، در گزینه «۲»، «قادر» خبر است و در گزینه «۴»، «يُفتَحُ» خبر است؛ اما در گزینه «۳»، «فی حدیقة» خبر و «أشجار» مبتدا است.

(جار و مهور)

۹- گزینه ۴

(مفید فاطمی)
 «بشّر + ن وقایه + ی» ساختار کلمه «بشّرنی» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: فعل «أخبرن» صیغه جمع مؤنث غایب (هن) است و «ن» متعلق به فعل است.

گزینه ۲: «ن» در «لاتضمنی» جزء ریشه فعل است (ض م ن).

گزینه ۳: در این گزینه «ن» وسط در «تمنّی» جزء ریشه فعل است.

(نون وقایه)

۱۰- گزینه ۳

(درویش علی ابراهیمی)
 «طَبِخَ» فعل ماضی مجهول و «طعام» نایب فاعل آن است در نتیجه «لذیذ» هم که صفت برای «طعام» محسوب می‌شود باید به تبعیت از آن مرفوع باشد.

(معل اعرابی)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۳»

(معمد گورری)

ابتدا با توجه به رابطه $4x + 5y = 40$ ، مقدار y را برحسب x می‌یابیم و در رابطه حاصل ضرب قرار می‌دهیم:

$$4x + 5y = 40 \Rightarrow 5y = 40 - 4x \Rightarrow y = \frac{40}{5} - \frac{4}{5}x = 8 - \frac{4}{5}x \quad (1)$$

$$P = xy \xrightarrow{(1)} P = x(8 - \frac{4}{5}x) = -\frac{4}{5}x^2 + 8x$$

برای یافتن ماکسیمم مقدار حاصل ضرب xy که تابعی درجه دوم برحسب x است، کافی است رأس سهمی را بیابیم:

$$P(x) = -\frac{4}{5}x^2 + 8x \xrightarrow{\text{مقایسه با فرم استاندارد } y = ax^2 + bx + c} \begin{cases} a = -\frac{4}{5} \\ b = 8 \\ c = 0 \end{cases}$$

$$\text{طول رأس سهمی: } x_s = -\frac{b}{2a} \Rightarrow x_s = -\frac{8}{2 \times (-\frac{4}{5})} = 5$$

که با قرار دادن $x_s = 5$ در تابع P مقدار ماکسیمم حاصل ضرب به دست می‌آید:

$$P = -\frac{4}{5} \times (5)^2 + 8 \times (5) = -20 + 40 = 20$$

حال برای یافتن مقدار y کافی است در رابطه (۱) مقدار $x = 5$ قرار دهیم:

$$y = 8 - \frac{4}{5}x \xrightarrow{x=5} y = 8 - \frac{4}{5} \times 5 = 8 - 4 = 4$$

پس به ازای $x = 5$ و $y = 4$ ، مقدار xy ، ماکسیمم مقدار می‌شود، لذا داریم:

$$x + y = 5 + 4 = 9$$

(نمودار تابع درجه ۲، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۱۲- گزینه «۴»

(هاشم زمانیان)

مقدار وزن یک کمیت کمی نسبتی و رنگ یک کمیت کیفی اسمی است.

(گردآوری داده‌ها، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۴)

۱۳- گزینه «۱»

(هاشم زمانیان)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم و میانگین و چارک‌ها را می‌یابیم:

$$4, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 22$$

چون تعداد داده‌ها زوج است، لذا میانه برابر میانگین دو داده وسطی یعنی میانگین داده پنجم و ششم:

$$Q_2 = \frac{11 + 13}{2} = \frac{24}{2} = 12$$

و چارک اول و سوم به ترتیب برابر داده سوم و هشتم است.

$$Q_1 = 9, Q_3 = 17$$

$$\bar{x} = \frac{4 + 8 + 9 + 10 + 11 + 13 + 16 + 17 + 18 + 22}{10} = \frac{128}{10} = 12.8$$

حال اگر به داده‌های بین چارک اول و سوم ۵ واحد اضافه کنیم، خواهیم داشت:

$$4, 8, 9, 10 + 5, 11 + 5, 13 + 5, 16 + 5, 17, 18, 22$$

$$4, 8, 9, 15, 16, 18, 21, 17, 18, 22$$

$$4, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 18, 21, 22$$

میانه و میانگین در حالت جدید برابر است با:

$$Q'_2 = \frac{16 + 17}{2} = \frac{33}{2} = 16.5$$

$$\bar{x}' = \frac{4 + 8 + 9 + 15 + 16 + 17 + 18 + 18 + 21 + 22}{10} = \frac{148}{10} = 14.8$$

تغییرات میانه و میانگین را می‌یابیم:

$$\bar{x}' - \bar{x} = 14.8 - 12.8 = 2$$

$$Q'_2 - Q_2 = 16.5 - 12 = 4.5$$

لذا میانه ۴/۵ واحد و میانگین ۲ واحد افزایش می‌یابد.

(معیارهای گرایش به مرکز، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۴- گزینه «۴»

(معمد بصیرایی)

واریانس داده‌ها زمانی برابر صفر است که تمام داده‌ها با یکدیگر برابر باشند:

$$x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 \xrightarrow{\text{واریانس } \sigma^2 = 0} x_1 = x_2 = x_3 = x_4 = x_5 \quad (1)$$

حال واریانس داده‌ها در حالت جدید برابر است با:

$$x_1 - 2, x_2 - 1, x_3, x_4 + 1, x_5 + 2$$

$$\bar{x} = \frac{x_1 - 2 + x_2 - 1 + x_3 + x_4 + 1 + x_5 + 2}{5} = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5}{5}$$

$$\xrightarrow{(1)} \bar{x} = x_1 = x_2 = x_3 = x_4 = x_5$$

$$\sigma^2 = \frac{(x_1 - 2 - \bar{x})^2 + (x_2 - 1 - \bar{x})^2 + (x_3 - \bar{x})^2 + (x_4 + 1 - \bar{x})^2 + (x_5 + 2 - \bar{x})^2}{5}$$

$$= \frac{(-2)^2 + (-1)^2 + (0)^2 + (1)^2 + (2)^2}{5} = \frac{4 + 1 + 0 + 1 + 4}{5} = \frac{10}{5} = 2$$

(معیارهای پراکندگی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

۱۵- گزینه «۲»

(شهرام آموزگار)

می‌دانیم مجموع زوایای مرکزی در نمودار دایره‌ای برابر 360° است، لذا با توجه به جدول زیر داریم:

تنیس	والیبال	بسکتبال	فوتبال	شنا	رشته ورزشی
$x - 12^\circ$	$2x + 12^\circ$	x	$5x$	$4x - 30^\circ$	زاویه مرکزی

$$360^\circ = \text{تنیس} + \text{والیبال} + \text{بسکتبال} + \text{فوتبال} + \text{شنا}$$

$$4x - 30^\circ + 5x + x + 2x + 12^\circ + x - 12^\circ = 360^\circ \Rightarrow 13x - 30^\circ = 360^\circ$$

$$\Rightarrow 13x = 360^\circ + 30^\circ \Rightarrow 13x = 390^\circ \Rightarrow x = \frac{390^\circ}{13} = 30^\circ$$

دقت کنید که در حالت دوم با اضافه کردن متغیرهای جدید، زاویه بین پرده‌ها کاهش می‌یابد:

$$\alpha_1 - \alpha_2 = 10^\circ \Rightarrow \frac{36^\circ}{n} - \frac{36^\circ}{n+6} = 10^\circ \Rightarrow \frac{1}{n} - \frac{1}{n+6} = \frac{1}{36}$$

$$\Rightarrow \frac{n+6}{n(n+6)} - \frac{n}{n(n+6)} = \frac{1}{36} \Rightarrow \frac{6}{n(n+6)} = \frac{1}{36} \Rightarrow n(n+6) = 216$$

$$\Rightarrow n^2 + 6n - 216 = 0 \Rightarrow (n-12)(n+18) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n-12=0 \Rightarrow n=12 & \text{قق} \\ n+18=0 \Rightarrow n=-18 & \text{غ قق} \end{cases}$$

پس تعداد متغیرها در حالت اولیه، $n=12$ است که زاویه بین پرده‌ها در حالت اولیه برابر است با:

$$\alpha_1 = \frac{36^\circ}{12} = 3^\circ$$

(نمودارهای پند متغیره، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

۱۹- گزینه «۱» (شهرام آموزگار)

با توجه به نمودار، مقدار شعاع مربوط به متغیر x_1 برابر ۸۰ درصد است، لذا داریم:

$$x_1 \text{ مقدار شعاع متغیر} = \frac{M}{\text{بیشینه مقدار}} \times 100 \Rightarrow 80 = \frac{M}{5} \times 100 \Rightarrow M = 4$$

$$x_4 \text{ مقدار شعاع متغیر} = \frac{2/4}{3} \times 100 = 80$$

(نمودارهای پند متغیره، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

۲۰- گزینه «۳» (مهمر گورری)

با توجه به جدول، ابتدا متغیر هر مشاهده را بر ماکسیمم مقدار آن متغیر تقسیم می‌کنیم:

متغیر B	متغیر A	بیشینه	B	A	مشاهده متغیر
$\frac{0/3}{0/6} = 0/5$	$\frac{0/48}{0/6} = 0/8$	0/6	0/3	0/48	x
$\frac{15}{25} = 0/6$	$\frac{20}{25} = 0/8$	25	15	20	y
$\frac{2/4}{4/8} = 0/5$	$\frac{1/2}{4/8} = 0/25$	4/8	2/4	1/2	z

با توجه به مقادیر به دست آمده برای شعاع هر متغیر، درمی‌یابیم که نمودار راداری گزینه «۳» صحیح است.

(نمودارهای پند متغیره، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

تعداد دانش‌آموزان علاقمند به فوتبال و والیبال متناسب با زاویه مرکزی در نمودار دایره‌ای است:

$$\frac{\text{تعداد دانش‌آموزان فوتبال}}{\text{تعداد دانش‌آموزان والیبال}} = \frac{5x}{2x+12} \xrightarrow{x=30} \frac{5 \times 30}{2 \times 30 + 12} = \frac{150}{72} = \frac{25}{12}$$

(نمودارهای یک متغیره، صفحه ۱۰۲)

۱۶- گزینه «۳» (مهری نک)

با توجه به نمودارهای جعبه‌ای رسم شده به بررسی تک تک گزینه‌ها می‌پردازیم:
گزینه «۱»: در مورد میانگین داده‌ها نمی‌توان اظهار نظر نمود، زیرا در مورد داده‌ها و تعداد آن‌ها اطلاعاتی نداریم، زیرا نمودار جعبه‌ای این اطلاعات را در اختیار ما قرار نمی‌دهد.

گزینه «۲»: دامنه تغییرات هر دو نمودار که برابر اختلاف بزرگترین و کوچکترین داده است با یکدیگر برابر است، زیرا:

$$A \text{ دامنه تغییرات} = 20 - 11 = 9 \quad \text{و} \quad B \text{ دامنه تغییرات} = 19 - 10 = 9$$

گزینه «۳»: دامنه میان چارکی نمودار A کوچکتر از دامنه میان چارکی نمودار B است، زیرا:

$$IQR_A = Q_{3A} - Q_{1A} = 18 - 15 = 3$$

$$IQR_B = Q_{3B} - Q_{1B} = 17 - 14 = 4 \Rightarrow IQR_A < IQR_B$$

گزینه «۴»: در مورد واریانس داده‌ها نیز نمی‌توان اظهار نظر کرد، زیرا از تعداد داده‌ها و خود داده‌ها اطلاعاتی در دسترس نداریم.

(نمودارهای یک متغیره، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۹)

۱۷- گزینه «۴» (مهمر گورری)

در نمودار حبابی، متغیر سوم متناسب با مساحت دایره‌هاست، در نتیجه داریم:

$$V = \text{ارتفاع} \times \text{عرض} \times \text{طول}$$

$$\Rightarrow \frac{V_A}{V_B} = \frac{(A \text{ ارتفاع}) \times (A \text{ عرض}) \times (A \text{ طول})}{(B \text{ ارتفاع}) \times (B \text{ عرض}) \times (B \text{ طول})}$$

$$\Rightarrow \frac{V_A}{V_B} = \frac{5}{16} \times \frac{12}{8} \times \frac{A \text{ مساحت}}{B \text{ مساحت}} \xrightarrow{A \text{ مساحت} = \pi R^2}$$

$$\frac{V_A}{V_B} = \frac{5}{16} \times \frac{12}{8} \times \left(\frac{2}{1}\right)^2 = \frac{15}{8}$$

(نمودارهای پند متغیره، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

۱۸- گزینه «۲» (مهمر پفیرایی)

فرض می‌کنیم تعداد متغیرهای اولیه n باشد، در این صورت زاویه بین پرده‌ها در حالت اول برابر است با:

$$\alpha_1 = \frac{36^\circ}{n}$$

در حالت دوم با اضافه کردن ۶ متغیر به متغیرهای اولیه، زاویه بین پرده‌ها برابر است با:

$$\alpha_2 = \frac{36^\circ}{n+6}$$

اقتصاد

٢١- گزینه «٣»

(سارا شریفی)

بررسی موارد نادرست:

ب) دانش آموز، دانشجو، بازنشسته، خانه‌دار و افرادی که دنبال کار نمی‌گردند، بیکار محسوب نمی‌شوند.

پ) جمعیت فعال شامل افرادی است که مشغول به کارند یا دنبال کار هستند.

ت) جمعیت غیرفعال شامل افرادی است که در سن کار (بالای ١٥ سال) قرار دارند ولی شاغل یا بیکار نیستند. مانند دانشجویان

ث) نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به جمعیت فعال کشور ضرب در عدد ١٠٠ به دست می‌آید.

(رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ٨٥ و ٨٦)

٢٢- گزینه «٤»

(سارا شریفی)

(ارزش پولی موجودی حساب‌های جاری مردم) $= \frac{1}{5} \times$ ارزش مسکوکات

واحد پولی $= 70 = \frac{1}{5} \times 350 =$ ارزش مسکوکات مردم

نکته: حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

چک پول + سپرده‌های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

واحد پولی $= 2740 = 70 + 2200 + 350 + 120 =$ حجم پول

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

شبه پول $= 1980 = 480 + 1500 =$ شبه پول

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

واحد پولی $= 4720 = 2740 + 1980 =$ نقدینگی

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ٩٨)

٢٣- گزینه «٢»

(سارا معصوم زاره)

در دوره قاجار، ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها، از دست داد.

(مقاوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ١٠٧ تا ١١٠)

٢٤- گزینه «١»

(امسان عالی نژاد)

الف) پیشرفت اقتصادی کشور دارای مؤلفه‌هایی است که می‌توان مهم‌ترین آن‌ها را رشد اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی و شاخص توزیع عادلانه درآمد دانست.

ب) رشد و پیشرفت، نقطه مقابل رکود است.

ج) مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان است.

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ١١٨ و ١٢٢)

٢٥- گزینه «٢»

(امسان عالی نژاد)

تشریح موارد نادرست:

الف) پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود.

د) خمس سهم امام و سادات است که ٢٥ درصد مازاد درآمد را شامل می‌شود.

ه) در مرحله چهارم بودجه‌بندی، اگر هزینه بیش‌تر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم می‌کنیم.

(بودجه‌بندی، صفحه‌های ١٢٧ و ١٢٨)

۲۶- گزینه «۴»

(امسان عالی نژاد)

با خرید مقایسه‌ای می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید؛ زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کم‌تری پرداخت می‌شود.
موارد سایر گزینه‌ها بیانگر معایب خرید مقایسه‌ای هستند.

(تصمیم‌گیری در مراجع، صفحه ۱۴۶)

۲۷- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
این حساب‌ها نرخ سود کمتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.	پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص شده آن را در حساب حفظ کرد. برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می‌شود.
نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.	اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق شده باقی می‌ماند.
_____	معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

(پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۴ و ۱۵۵)

۲۸- گزینه «۲»

(فاطمه صغری)

الف) قیمت اولیه در روی هر ورقه سهم توسط شرکت پذیرهنویسی مشخص می‌شود.
ب) قیمت ثانویه یا بازاری به سوددهی آن شرکت بستگی دارد اگر سود شرکتی دائماً افزایش یابد متقاضی و خریدار آن نوع سهام زیاد می‌شود و در نتیجه قیمت ثانویه دائماً افزایش می‌یابد.
ج) خطرپذیری پایه و اساس نیاز به تهیه بیمه است.

(پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۶ و ۱۶۰)

۲۹- گزینه «۲»

(فاطمه صغری)

نظام بیمه تعاونی شامل بیمه‌های متقابل و تکافل است.

(پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۹ و ۱۶۰)

۳۰- گزینه «۴»

(سارا مصوم‌زاده)

- عبارت «سود سرمایه‌گذاری در سهام معمولاً از سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک هم بیشتر است؛ اما قطعی نیست.» نشان می‌دهد که سود و ریسک سرمایه‌گذاری در سهام معمولاً از سپرده‌گذاری بلندمدت در بانک بیشتر است و سپرده‌گذاری در بانک ریسک کم‌تری دارد و قطعی‌تر است.

- در بازار سرمایه تولیدکننده مستقیماً سرمایه مورد نیاز خود را از مردم تهیه می‌کند.

- اوراق مشارکت متناسب با میزان سرمایه‌گذاری و سود شرکت سهامی به نسبت سهم سهام‌دار ارائه می‌شود.

(پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه‌های ۱۵۵ تا ۱۵۷)

علوم و فنون ادبی (۱)

۳۱- گزینه ۴»

(شبنم رمضانی)

- در این دوره به آرایه‌های ادبی (نسبت به دوره‌های پیشین) بیش‌تر توجه شده است.
 - حذف افعال به قرینه از ویژگی‌های نثر این دوره است.

(زبان و ادبیات فارسی در سره‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۳۲- گزینه ۳»

(ابراهیم رضایی مقدم)

کتاب کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار نوشته ابوالفضل میبیدی است.

(زبان و ادبیات فارسی در سره‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن، صفحه ۸۳)

۳۳- گزینه ۳»

(اسما منتظری)

الف) قافیه و ردیف، بسیار ساده است: ویژگی ادبی

ب) برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز از نظر تلفظ متفاوت هستند: ویژگی

زبانی

ج) مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و... است: ویژگی فکری

د) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است: ویژگی ادبی

ه) بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد کهنه و مهجور است: ویژگی زبانی

و) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است: ویژگی

فکری

(سبک فراسانی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۳۴- گزینه ۳»

(ابراهیم رضایی مقدم)

سفرنامه ناصرخسرو متعلق به دوره غزنوی و سلجوقی است.

برخی از ویژگی‌های نثر این دوره عبارت‌اند از:

- اطناب (جمله‌ها معمولاً طولانی هستند)

- تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار

- حذف افعال به قرینه

- افزایش کاربرد لغات عربی (نسبت به دوره قبل)

شاهنامه منثور ابومنصوری متعلق به دوره سامانی است.

برخی از ویژگی‌های نثر این دوره عبارت‌اند از:

- ایجاز و اختصار در لفظ و معنا

- تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی

- کوتاهی جملات

- لغات کم‌کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد

- بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی

- افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی

(سبک فراسانی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۳۵- گزینه ۱»

(شبنم رمضانی)

«مهر» و «مهر» جناس ناقص حرکتی دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «خَلَقَ وَ خُلِقَ»: جناس ناقص حرکتی

گزینه ۳: «کوه و شکوه»: جناس ناقص افزایشی

گزینه ۴: «گرگان: نام شهری است، گرگان: جمع گرگ‌ها: جناس تام

(بناس و انواع آن، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۳۶- گزینه «۲»

(اسما منتظری)

تقابل سجع‌های متوازی در این ابیات، آرایه ترصیع را به‌وجود آورده است.

در حیرت فرزانیگات هر سرور

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

در غیرت مردانگیات هر صفدر

زمین گلشن از پایه تخت توست

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

زمان روشن از مایه بخت توست

(موازنه و ترصیع، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۳۷- گزینه «۴»

(سعید معفری)

م	لا	مَت	گو	ی	بی	حا	صیل
U	-	-	-	U	-	-	-
ت	رَن	جَز	دَس	ت	نَش	نا	سَد
U	-	-	-	U	-	-	-

نشانه‌های هجایی سایر ابیات:

گزینه «۱»: --U--U--U--U

گزینه «۲»: ---U---U---U

گزینه «۳»: --U---U---U

(وزن شعر فارسی، صفحه ۷۰)

۳۸- گزینه «۲»

(سعید معفری)

شکل درست خط عروضی بیت گزینه «۲»:

چشمم زاری چُ فرهادست شیرین لعلِ تُ

عقلم ز شورش چُ مجنونست لیلی رویِ تُ

(وزن شعر فارسی، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۳۹- گزینه «۲»

(ابراهیم رضایی مقدم)

کلمات قافیه پادشا و گدا هستند و حرف روی «ا» است.

«بی» الحاقی و «را» ردیف است.

(قافیه، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۴۰- گزینه «۴»

(اعظم نوری نیا)

تقطیع هجایی صحیح مصراع گزینه «۴» عبارت است از:

چ	کو	ری	ک	ذر	کف
U	-	-	U	-	-
ع	صا	بی	ن	دا	زد
U	-	-	U	-	-

(وزن شعر فارسی، صفحه ۷۰)

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۴۱- گزینه ۲»

(علی ممد کریمی)
خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م. حکومت می‌کرد، دچار تفرقه درونی شد.
(از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، صفحه ۸۷)

۴۲- گزینه ۳»

(علی ممد کریمی)
برخی از عوامل موثر در سقوط ساسانیان عبارت‌انداز:
۱- ضعف قدرت سیاسی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان؛
۲- شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش‌های سیاسی؛
۳- نارضایتی توده مردم از حکومت ساسانی به سبب وجود نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و عدم مقاومت جدی آنان در برابر اعراب؛
۴- کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی به سبب طغیان رودخانه‌های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیرآب رفتن زمین‌های حاصلخیز آسورستان (بین‌النهرین)؛
۵- پیام جذاب دین اسلام که جهانیان را به پرستش خدای یگانه و برابری و برادری فرا می‌خواند؛
۶- انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان.
(اشکانیان و ساسانیان، صفحه ۹۸)

۴۳- گزینه ۴»

(علی ممد کریمی)
جشن‌های ایران باستان، تأثیر بسزایی بر اتحاد و انسجام ایرانیان در طول تاریخ داشته و عامل مؤثری در تقویت هویت جمعی آنان بوده است.
(پامعه و قاتوره، صفحه ۱۱۶)

۴۴- گزینه ۴»

(علی ممد کریمی)
سه آتشکده آذربایجان در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسپ در آذربایجان، ویژه شاهان و آذر فرنیغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.
(دین و اعتقادات، صفحه ۱۳۴)

۴۵- گزینه ۱»

(علی ممد کریمی)
حکومت هخامنشی با یکپارچه ساختن سرزمین‌های ثروتمند و متمدنی که مردمان آنها دارای تجربیات فراوانی در تولید کالاهای مختلف بودند، کمک شایانی به رونق اقتصادی و توسعه صنعت کرد.
(اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۴)

۴۶- گزینه ۴»

(مدرسه صفاری)
با به قدرت رسیدن اشکانیان، بار دیگر جریان داد و ستد به خصوص بازرگانی خارجی رونق اساسی گرفت. یکی از عوامل مهم این رونق، برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین و در پی آن، گشایش جاده معروف ابریشم بود.
(اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۶)

۴۷- گزینه ۱»

(میبه موی)
به احتمال بسیار زیاد برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیتن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.
(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۳۹)

۴۸- گزینه ۳»

(علی ممد کریمی)
در دوران ساسانی، برای گروه‌های مختلف، آموزش‌های ویژه‌ای وجود داشت؛ مثلاً شاهزادگان و فرزندان صاحب‌منصبان سیاسی و نظامی، به فراگیری دانش‌های سیاسی، کشورداری، فنون رزمی و گاهی زبان‌های خارجی می‌پرداختند؛ فرزندان موبدان، تعلیمات دینی و اوستایی را آموزش می‌دیدند و فرزندان دبیران نیز خط، زبان، ادبیات و حساب را می‌آموختند.
(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۴۱)

۴۹- گزینه ۲»

(مدرسه صفاری)
پادشاهان هخامنشی به طور گسترده از مهارت و استادی هنرمندان و معماران سرزمین‌های قلمرو تحت فرمان خود استفاده می‌کردند. دیگر ویژگی شاخص هنر و معماری دوره هخامنشی، درباری بودن آن بود؛ به این معنی که شکوه شاهانه و تشریفات و تجملات درباری را به نمایش می‌گذاشت. یکی دیگر از ویژگی‌های هنر این دوره، طبیعت‌گرایی و استفاده از عناصر موجود در طبیعت مانند حیوانات و گیاهان در آثار هنری شان است.
(هنر و معماری، صفحه‌های ۱۳۳ و ۱۳۴)

۵۰- گزینه ۲»

(مدرسه صفاری)
معماری ساسانی با بنای کاخ اردشیر در فیروزآباد فارس (گور) آغاز شد و با ساخت کاخ تیسفون به اوج رسید.
(هنر و معماری، صفحه ۱۵۰)

جغرافیای ایران

۵۱- گزینه «۴»

(مدرسه صفاری)

رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی، و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف متفاوت است.

(منابع آب ایران، صفحه ۴۸)

۵۲- گزینه «۱»

(مدرسه صفاری)

پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره‌های زاگرس، خلیج فارس را به وجود آورده است.

بیماری‌های عفونی، کمبود مکان استراحت، تغییرات اقلیمی و ... از عوامل تهدید حفظ حیات وحش از جمله فک خزری در دریای خزر است.

(منابع آب ایران، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۵۳- گزینه «۴»

(مبیه مبین)

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگومیر - میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$8\% = 100 \times \frac{2,000,000 - 400,000}{20,000,000} = \text{رشد طبیعی جمعیت مصر در سال } 2015$$

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۵)

۵۴- گزینه «۱»

(علی‌ممد کریمی)

شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل کرد را که به رزم‌آوری و سلحشوری، مشهور بودند، به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۷۰)

۵۵- گزینه «۲»

(مدرسه صفاری)

در دوره ساسانیان، استان، خوره نامیده می‌شد. در دوره قاجاریه، ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۵۶- گزینه «۴»

(مبیه مبین)

بخش، واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار، شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر تشکیل شده که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، واحد همگنی را به وجود آورده است.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۵۷- گزینه «۳»

(علی‌ممد کریمی)

در شهرهای شطرنجی، یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۳)

۵۸- گزینه «۲»

(علی‌ممد کریمی)

شهر تهران به دلیل پایتخت بودن، استقرار وزارت‌خانه‌ها، سفارتخانه‌ها و مراکز بزرگ اداری دارای نقش سیاسی - اداری می‌باشد. شهرهای اصفهان و اراک به دلیل وجود کارخانه‌های مهم و متعدد، نقش صنعتی دارند.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۶)

۵۹- گزینه «۳»

(علی‌ممد کریمی)

صنایع ماشینی، شامل صنایع نفت و گاز، پتروشیمی، فلزات اساسی، خودروسازی، ماشین‌سازی، صنایع شیمیایی و صنایع غذایی می‌شود.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۹۳ و ۹۴)

۶۰- گزینه «۴»

(مبیه مبین)

ایران یکی از کشورهای قدیمی در امر تجارت است. این سرزمین به دلیل موقعیت استراتژیکی ویژه، عبور جاده ابریشم و راه ادویه از نظر تجارت قدمت دارد.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۷)

سوالات آشنا

۶۱- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

در مناطق مرتفع کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند، به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند.
دریای خزر از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است.

(منابع آب ایران، صفحه‌های ۴۹ و ۵۱)

۶۲- گزینه «۲»

(کتاب جامع، با تغییر)

مهم‌ترین دریاچه‌های دائمی ایران عبارت‌اند از: دریاچه ارومیه، زریبار (زریوار) غرب مریوان در استان کردستان، پریشان (فامور)، مهارلو (استان فارس).

مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی ایران، دریاچه مسیله در قم، نیریز در فارس، هامون در سیستان و بلوچستان و جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان است.

(منابع آب ایران، صفحه ۵۶)

۶۳- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

با توجه به شکل ۳ صفحه ۶۳ در کتاب درسی، پراکندگی جمعیت در استان‌هایی مانند همدان، اردبیل، زنجان، ایلام و کردستان، تحت تأثیر رودهای دائمی می‌باشند.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۳)

۶۴- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

اگر قاعده یک هرم سنی پهن باشد، نشانگر وجود کودکان و نوجوانان بیشتری در کشور است و اگر رأس هرم باریک باشد، سالمندان آن کشور کمتر است.

(ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۸)

۶۵- گزینه «۲»

(کتاب جامع)

در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آنها به واحدهایی تحت عنوان «ایالت» تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید.

(تقسیمات کشوری ایران، صفحه ۷۳)

۶۶- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

شهر باستانی بیشاپور که در شمال غربی کازرون قرار دارد در زمان ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۰)

۶۷- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

دربارۀ نقش سکونتگاه‌ها به نکته‌های زیر توجه کنید:

۱- امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند.

۲- نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود.

۳- ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۶)

۶۸- گزینه «۲»

(کتاب جامع)

رشد سریع جمعیت از یک سو، بر تعداد جمعیت شهرها افزوده و از سوی دیگر با تبدیل نقاط روستایی به شهر (تأسیس شهرداری)، تعداد نقاط شهری را افزایش داده است.

با این‌که شهرها به دلایل امکانات و تسهیلات، مورد توجه مهاجران بوده‌اند اما در شهرها، مخصوصاً شهرهای بزرگ، مشکلات و نارسایی‌هایی به چشم می‌خورد.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۶۹- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

از جمله صنایع مهم کشور ایران، صنعت پتروشیمی است که بعد از نفت و گاز، بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشور به‌شمار می‌رود.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۴)

۷۰- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

سازمان جهانی گردشگری (WTO) ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبه پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبه دهم جهانی قرار داده است.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- گزینه «۴»

(بهر روز یعنی)

به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه ۷۶)

۷۲- گزینه «۲»

(بهر روز یعنی)

به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند و شیوه رسمی پاداش و مجازات، بیش‌تر توسط سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی مانند ادارات، پلیس، دادگاه و زندان صورت می‌گیرد.

(بازتولید هویت اجتماعی، صفحه ۷۹)

۷۳- گزینه «۲»

(سیرمهم مدنی‌رینانی)

مراحل تبدیل جهان اجتماعی (۱) به جهان اجتماعی (۲):

تعارض فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← بحران هویت فرهنگی ← تحول فرهنگی

(تغییرات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)، صفحه ۹۲)

۷۴- گزینه «۴»

(سیرمهم مدنی‌رینانی)

تغییر پست یک بازیکن فوتبال مانند موقعیت کارمندی است که از یک قسمت اداره به قسمت دیگری از اداره منتقل می‌شود ← افقی
مدیر شدن در یک مدرسه مادامی که قبل از آن معلم بوده باشد، یک تحرک اجتماعی صعودی است.

(تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۳)

۷۵- گزینه «۱»

(فروع نیمی تیموریان)

جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به‌صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد. جهان اسلام با الهام از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو کرد و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر شد. حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گسترده و نظریه‌پردازان را به بازبینی نظریات پیشین خود فرا خواند.

(هویت ایرانی (۱)، صفحه‌های ۱۰۸)

۷۶- گزینه «۱»

(هیبه مهبی)

هویت فرهنگی هر جامعه بر مدار عقاید و ارزش‌های اجتماعی کلان آن شکل می‌گیرد. انقلاب‌ها از مهم‌ترین تحولات در هر جهان اجتماعی محسوب می‌شوند.

(هویت ایرانی (۱)، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۷۷- گزینه «۴»

(آزاده میرزایی)

تشریح عبارتهای نادرست:

(ب) سیاست، اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین است.

(پ) مدار مقبولیت، خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود و مدار مشروعیت، حق و باطل بودن است.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۰ و ۱۲۳)

۷۸- گزینه «۳»

(آزاده میرزایی)

- راه گسترش فرهنگ، شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.

- جهان غرب، هویت خود را براساس اقتصاد شکل می‌دهد.

- سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

(بازتولید هویت ایرانی (۴)، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۳۳)

۷۹- گزینه «۲»

(هیبه مهبی)

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند.

(هویت ایرانی (۱)، صفحه ۱۰۴)

۸۰- گزینه «۱»

(هیبه مهبی)

اقتصاد، رونق ورود استعمار و نابودی هویت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع به‌شمار می‌رود.

اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است.

(هویت ایرانی (۴)، صفحه‌های ۱۲۵ و ۱۳۳)

منطق

۸۱- گزینه «۴»

(فرهاد علی نژاد)

متناقض عکس مستوی قضیه اصلی ← سالبه کلی

← عکس مستوی قضیه اصلی ← موجبه جزئی

موجبه کلی

← قضیه اصلی

موجبه جزئی

(امکام قضایا، صفحه‌های ۶۳، ۶۴، ۶۷ و ۶۸)

۸۲- گزینه «۲»

(موسا عفتی)

در شکل دوم قیاس اقترانی اگر حدوسط در هر دو مقدمه علامت مثبت داشته باشد

یعنی هر دو مقدمه سالبه هستند، زیرا حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول

است و مثبت بودن علامت محمول به معنای آمدن فعل سلبی در انتهای قضیه است.

می‌دانیم اگر هر دو مقدمه سالبه باشند، قیاس نامعتبر خواهد بود.

(قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۸۳- گزینه «۲»

(کیمیا طهماسبی)

گزینه «۲» (همه شرایط اعتبار قیاس را دارد).

هیچ مؤمنی خیانت کار نیست.

هر وطن‌فروشی خیانت کار است.

• هیچ مؤمنی وطن‌فروش نیست.

(قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۸۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

قضیه «فکر یا تعریف است یا استدلال»، قضیه «شرطی منفصل حقیقی» است؛ زیرا

هم درست بودن دو طرف قضیه محال است و هم غلط بودن هر دوی آن‌ها.

قضیه «ماده قضیه یا تجربی است یا تاریخی»، قضیه «شرطی منفصل مانع‌الجمع»

است؛ زیرا محال است ماده قضیه هم تجربی باشد و هم تاریخی، اما می‌تواند نه

تجربی باشد و نه تاریخی (به‌عنوان مثال: حسی، بدیهی و ... باشد) و یا این‌که

تجربی باشد و یا تاریخی.

قضیه «انسان یا به اندازه کافی تلاش نمی‌کند یا موفق می‌شود»، قضیه «شرطی

منفصل مانع‌الخلو یا مانع‌الرفع» است که درست برعکس قضیه شرطی منفصل

مانع‌الجمع است.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۷)

۸۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

فقط گزینه «۱» شرطی منفصل محسوب می‌شود. در بقیه گزینه‌ها میان دو جزء

قضیه، انفصالی وجود ندارد. برای توضیح برقرار بودن انفصال می‌توان از نسبت‌های

چهارگانه کمک گرفت. اگر حالت‌های دو طرف به صورت تساوی یا عموم و خصوص

مطلق باشند انفصالی بین دو جزء برقرار نیست. یعنی این‌که دو جزء کاملاً به هم

منطبق باشند (مثل گزینه ۲) و یا این‌که یک جزء کاملاً درون جزء دیگر باشد (مثل

گزینه‌های ۳ و ۴).

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۸۶- گزینه «۳»

(موسا عفتی)

نمی‌شود همزمان دو قضیه «علی نمره بالای ۱۷ بگیرد» و «علی قبول نشود» با هم صادق باشند. نمی‌شود هم نمره بالای ۱۷ گرفت و هم مردود شد (یعنی زیر ۱۰ گرفت) اما ممکن است همزمان دو قضیه با هم کاذب باشند، یعنی نمره بالای ۱۷ نگیرد و مردود نیز نشود (مثلاً ۱۵ بگیرد).

گزینه «۱» منفصل حقیقی است و در گزینه‌های «۲» و «۴» اصلاً انفصال برقرار نیست.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۷)

۸۷- گزینه «۴»

(نیما بواهری)

در قضیه منفصل غیر قابل جمع در کذب، هر دو طرف نمی‌توانند کاذب باشند. پس می‌توان از کذب یک طرف، صدق دیگری را نتیجه گرفت: «اگر غیر غیر ب (= ب)، آنگاه الف» یا «اگر غیر الف، آنگاه غیر ب»

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۸۸- گزینه «۲»

(کیمیا طهماسبی)

به زن و بچه من رحم کنید. (توسل به احساسات)

فقط دو بار خلف وعده کردم. (کوچک‌نمایی)

انسان متدبّنی هستی. (تله‌گذاری)

از شما توقع بیشتری داشتم. (تله‌گذاری)

(سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۱)

۸۹- گزینه «۴»

(موسا عفتی)

در مورد «الف»، «کوچک‌ترین آشنایی با تفکر منطقی» یک ویژگی معمولی و مسلم برای هر انسان سالم است. اما فرد گوینده آن را از مخالفان خود سلب کرده است: مغالطه مسموم کردن چاه

در مورد «ب»، «توجه کم به یک اثر هنری» را یک ویژگی مثبت و دلیل بر ارزش بالای آن دانسته است و همه آثار واجد چنین وصفی را آثار هنری باارزش قلمداد می‌کند و در پایان صفتی مثبت را به مخاطب (به شرط موافقتش) نسبت می‌دهد:

مغالطه تله‌گذاری

در مورد «ج»، با اشاره به فقیرزاده بودن کاندیدای انتخابات سعی در برانگیختن احساسات حاضران دارد. در حالی که این ویژگی وی رابطه‌ای الزامی با برنامه‌های او برای رفع مشکلات اقشار تهی‌دست ندارد: مغالطه توسل به احساسات

(سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸، ۱۰۹ و ۱۱۰)

۹۰- گزینه «۲»

(نیما بواهری)

مغالطه موجود در گزینه «۲»، بزرگ‌نمایی است. در این مغالطه، فرد با بزرگ‌نمایی بدون دلیل، سعی در تأیید نظر یا پنهان کردن حقیقتی دارد.

(سنجشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۱)